COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

Hoge Naarderweg 78 | 1217 AH Hilversum |
Postbus 1426 | 1200 BK Hilversum | cvdm@cvdm.nl | www.cvdm.nl |
T 035 773 77 00 | F 035 773 77 99 |

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
T.a.v. de heer drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ 'S-GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp		
13 juli 2021	Naleving prestatieovereenkomst NPO 2020		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
	878178 / 884667		+31 (0)35 773

Geachte heer Slob,

1. Op grond van artikel 2.22 van de Mediawet 2008 komt iedere vijf jaar een prestatie-overeenkomst tussen de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de NPO tot stand. Met de afspraken in de prestatieovereenkomst wordt de uitvoering van de publieke mediaopdracht en het Concessiebeleidsplan van de NPO, nader geconcretiseerd. Op grond van artikel 2.58 van de Mediawet 2008 stuurt de NPO jaarlijks een rapportage aan het Commissariaat en de minister van OCW over de realisering van de doelstellingen van de prestatieovereenkomst.

Rol van het Commissariaat

2. Op basis van artikel 6 van het convenant bij de prestatieovereenkomst 2017-2020 verifieert het Commissariaat ieder jaar de door de NPO gerapporteerde prestaties. Het Commissariaat toetst steekproefsgewijs of de door NPO gerapporteerde gegevens volgens de in de rapportagewijzer overeengekomen methode tot stand zijn gekomen en concludeert vervolgens aan welke afspraken de NPO wel, ten dele of niet heeft voldaan.

3. Op 23 april 2021 heeft het Commissariaat de uitgebreide rapportage over de naleving van de prestatieafspraken in 2020 van de NPO ontvangen. Hierin rapporteert de NPO over de realisatie van de afspraken uit de prestatieovereenkomst in het gehele jaar 2020. In bijgaande brief met bijlagen doet het Commissariaat verslag van de uitvoering van de prestatieovereenkomst over 2020.

4. Op 25 mei 2021 heeft de NPO het document “Terugblik 2020” openbaar gemaakt, waarin de NPO beknopt rapporteert over de naleving van de prestatieovereenkomst.

5. De huidige prestatieovereenkomst loopt van 2017 tot en met 2021. De concessieperiode voor het concessiebeleidsplan 2016-2020 is wegens de implementatie van uw Visiebrief in de Mediawet met een jaar verlengd. In artikel 2.22 lid 1 van de Mediawet staat dat de prestatieovereenkomst de duur van het concessiebeleidsplan heeft. Dat betekent dat de prestatieovereenkomst eerst op 31 december 2021 eindigt en niet al op 31 december 2020.

Rapportagewijzer

6. De rapportage over de naleving van de prestatieafspraken van de NPO is tot stand gekomen aan de hand van een door de NPO opgestelde en door het Commissariaat geverifieerde en vastgestelde rapportagewijzer. In deze rapportagewijzer is per prestatieafspraak vastgelegd op welke manier de NPO jaarlijks zal rapporteren over de naleving van de afspraken. Daarbij is overeengekomen op basis van welke bron wordt gerapporteerd, zijn zo nodig nadere toelichtingen gegeven op het uitgevoerde onderzoek en is zo nodig een nadere definitie/operationalisering gegeven van de prestatie. Tot slot is vastgelegd waarover concreet moet worden gerapporteerd.

Wijze van beoordelen

7. Het Commissariaat heeft beoordeeld of:
   - de in de rapportage gerapporteerde bronnen overeenkomen met in de rapportagewijzer aangegeven bronnen;
   - de gebruikte definities en toelichtingen overeenkomen met de in de rapportagewijzer genoemde definities en toelichtingen;
   - de rapportage compleet is, oftewel de in de rapportagewijzer afgesproken gegevens zijn vermeld, en;
   - aan welke prestatieafspraken wel, ten dele of niet is voldaan.

Bijlages

8. In bijlage 1 treft u een overzicht over de naleving van alle prestatieafspraken 2017 t/m 2020 aan. In bijlage 2 wordt per afspraak aangegeven of deze geheel, gedeeltelijk of niet is gehaald en dit wordt kort toegelicht. Daarnaast is een aanvullende beschrijving gegeven op de door ons bij de NPO nader getoetste afspraken.

Aanpassing prestatieafspraken wegens COVID-19

9. Op verzoek van de NPO heeft op 6 mei 2020 een overleg plaatsgevonden tussen uw departement, de NPO en het Commissariaat. Tijdens dat overleg is vastgesteld dat “de overheidsmaatregelen ter voorkoming van de verdere verspreiding van het virus een onvoorziene omstandigheid is als bedoeld in artikel 4, lid 1, onderdeel g, van de Prestatie-overeenkomst, die gevolgen hebben voor de uitvoering van deze Prestatieovereen-komst”.[1]

10. In het document “Inventarisatie naleving prestatieafspraken 2020-2021” geeft de NPO aan dat de afspraken over registraties van klassieke concerten (21 en 22) naar verwachting niet gehaald kunnen worden. Verder schrijft de NPO dat het vanwege eventuele tekorten onzeker is of de afspraken 15, 16, 17, 24 en 32 in 2020 en 2021 kunnen worden nageleefd.

Toetsing

11. Dit jaar hebben we drie type afspraken voor een nadere toetsing geselecteerd. Dat betreft afspraken over producties (15, 16, 17, 22 en 31), afspraken over het borgen van geld (14, 24 en 25) en afspraken over het toetsingskader amusement (6 en 7). Deze afspraken zijn gekozen omdat enkele afspraken over producties in 2020 niet zijn gehaald, de NPO heeft aangegeven in 2021 het geld voor producties niet te kunnen garanderen en omdat problemen met de uitvoering op jaarbasis worden geconstateerd.

12. De nadere toetsing gebeurt normaal gesproken op locatie bij de NPO, maar vanwege de maatregelen rondom COVID-19 heeft die ditmaal plaatsgevonden aan de hand van een videochat.

13. Op dinsdag 25 mei hebben wij deze afspraken met de NPO besproken. De boven-genoemde afspraken zijn nader getoetst door het stellen van vragen. Waar nodig zijn

[1] Prestatieovereenkomst NPO 2017-2020 | Publicatie | Rijksoverheid.nl

aanvullende vragen gesteld over het proces en/of is extra informatie opgevraagd. De NPO heeft deze additionele informatie respectievelijk op 27 mei en 11 juni via e-mail aangeleverd.

Bevindingen

Productieafspraken

14. *Afspraak 15: De NPO coproduceert jaarlijks minimaal 16 speelfilms*.
De NPO heeft 15 speelfilms gecoproduceerd en voldoet daarmee niet aan de afspraak. De NPO licht in haar rapportage toe dat vanwege overschrijding van het beschikbare budget in 2020 één titel is doorgeschoven naar 2021. De NPO wil in 2021 19 speelfilms coproduceren en beargumenteert dat gemiddeld over twee jaar wel aan de afspraak wordt voldaan.

15. Tijdens de toetsing heeft de NPO uitgelegd dat de publieke omroep in 2021 tot eind mei al in 14 speelfilms stapte. Daar komen volgens de NPO nog drie titels bij, die vooralsnog alleen intern bekend zijn. In totaal worden in 2021 daarmee 17 speelfilms (16 + één in te halen uit 2020) gecoproduceerd. De prestatieafspraak gaat uit van het halen van een specifiek aantal op jaarbasis. Als het aantal van 16 speelfilms in 2021 met één wordt overschreden, zal het Commissariaat dit bij zijn toetsing in 2022 positief vermelden.

16. *Afspraak 16: De NPO coproduceert jaarlijks minimaal twee Telescoopfilms.*
In 2020 zijn precies twee Telescoopfilms geproduceerd en wordt op zich aan de afspraak voldaan. In 2018 en 2019 werd steeds maar één Telescoopfilm geproduceerd. De NPO gaf voor beide jaren toen aan dat dat kwam door onvoldoende kwalitatief aanbod. Dit jaar wordt aanvullend ook genoemd dat onvoldoende budget beschikbaar was. Gekozen is om met geld uit het verleden en extra hulp van het Filmfonds de beschikbare gelden in te zetten om in 2020 en 2021 wel twee Telescoopfilms te kunnen produceren. Op deze manier is gepoogd ondanks de bezuinigingen de prestatieafspraak in ieder geval voor 2020 en 2021 na te kunnen komen. Dit is ook besproken en expliciet bevestigd door OCW in december 2019. We herhalen hier ons voorstel (bijlage bij advies over de naleving in 2019) om in plaats van een bepaald aantal producties een bepaald budget te borgen.

17. *Afspraak 17: De NPO coproduceert jaarlijks minimaal zes Telefilms.*
Het Commissariaat is van mening dat deze afspraak feitelijk niet is gerealiseerd voor 2020. De NPO heeft een lijst met twaalf titels opgenomen in de rapportage. Daarbij is toegelicht dat uit deze lijst zes Telefilms gekozen worden die ook daadwerkelijk geproduceerd gaan worden. Dit besluit is in juli 2021 genomen. Over deze zes in 2021 gekozen titels is door de NPO echter al gerapporteerd als zijnde in 2020 gecoproduceerd c.q. gefinancierd. Waarmee afspraak 17 zou zijn gerealiseerd – wat dus niet het geval is. De NPO heeft uitgelegd dat deze achterstand in 2019 is ontstaan omdat toen langer geschreven is aan films waardoor de selectie pas in 2020 kon plaatsvinden. Het Commissariaat is er vanuit gegaan dat naast de zes films uit 2019 er in 2020 ook een besluit zou worden genomen over de zes in 2020 te coproduceren Telefilms. Dit besluit blijkt te zijn uitgesteld naar juli 2021. Gezien het feit dat de achterstand uit 2019 in 2020 niet is ingehaald concluderen we dat deze afspraak in 2020 niet is gerealiseerd. Het Commissariaat beveelt aan te rapporteren over de Telefilms in het boekjaar waarin het besluit (en verplichting) tot coproductie feitelijk is genomen. Hierdoor ontstaat eveneens een zuiver inzicht in de achterstand van nog te coproduceren Telefilms.

18. De NPO heeft aangegeven dat het inlopen van de achterstand als gevolg van COVID-19 niet mogelijk bleek in 2020 en ook voor 2021 niet verwacht wordt, maar heeft wel toegezegd – zij het met vertraging – over de gehele concessieperiode uiteindelijk 30 Telefilms te coproduceren.

19. *Afspraak 22: NPO Radio 4 produceert jaarlijks minimaal 95 Nederlandse klassieke concerten en zendt deze uit.*

In de terugblik 2020 legt de NPO uit dat het vanwege de coronapandemie niet mogelijk was om het afgesproken aantal van 95 klassieke concerten te produceren omdat concertzalen en gebouwen tijdens de eerste lockdown (voorjaar 2020) geheel waren gesloten. Wel zijn na deze lockdown op allerlei (creatieve) manieren alsnog veel concerten geproduceerd waardoor het aantal geproduceerde klassieke concerten alsnog is uitgekomen op een aantal van 74. Aanvullend licht de NPO toe dat het in het coronajaar soms lastig was om goed bij te houden welke concerten precies werden geregistreerd en geproduceerd door de NPO. Vaak kwamen initiatieven last minute op, waarbij onduidelijk was hoe het was geregeld (telt de productie mee als registratie of als productie) en bij twijfel heeft de NPO een concert buiten beschouwing gelaten in de telling. Als deze wel waren meegeteld, was volgens de NPO het aantal van 95 waarschijnlijk wel behaald.

20. *Afspraak 31: De NPO maakt jaarlijks minimaal 25 pilots.*
De NPO heeft aan deze afspraak, na jaren waarin deze afspraak ruimschoots werd behaald, voor het eerst net niet voldaan. De NPO geeft aan dat het vanwege COVID-19 en de als gevolg daarvan beperkende maatregelen niet mogelijk was om op de gebruikelijke manier pilots te maken. Daardoor is het aantal dit jaar lager uitvallen. De NPO voegt hieraan toe: “Veel van deze pilots worden doorgeschoven naar 2021/2022.” Het Commissariaat zal hier in de rapportage over 2021 extra aandacht aan geven.

Financiële afspraken

21. De drie financiële *afspraken 14, 24 en 25* zijn gehaald. De NPO gaf eerder aan dat het vanwege financiële tekorten niet helemaal zeker is dat ook in 2021 aan alle drie afspraken kan worden voldaan. Tijdens de toetsing is aangegeven dat ook in 2021 16,6 miljoen euro voor het NPO-fonds en minimaal 12 miljoen euro voor levensbeschouwelijk aanbod op televisie zal worden gewaarborgd. Ook zal daarnaast ruimte en budget vrij worden gemaakt voor brede levensbeschouwelijke programmering.

Afspraken over toetsingskader amusement

22. *Afspraak 6: De NPO rapporteert jaarlijks conform het toetsingskader over de mate waarin het amusementsaanbod als middel is ingezet om moeilijk bereikbare doelgroepen te trekken.* Aan de rapportageverplichting is voldaan. Zowel in 2019 als ook in 2020 hebben twee programma’s, ‘IJzersterkste’ en ‘Heerlijk avondje voor Sinterklaas’, niet aan het selectiviteitseis voldaan. De NPO concludeert dat de uitvoeringspraktijk van het programmeerproces zich niet altijd goed verdraagt met de Beleidslijn Amusement. De NPO geeft tijdens het gesprek aan dat de rapportageperiode van een jaar niet altijd goed aansluit bij de programmering. Een voorbeeld hiervan is als een serie aan het eind van een jaar begint en in het nieuwe jaar doorloopt.

23. *Afspraak 7: De NPO rapporteert jaarlijks conform het toetsingskader over de mate waarin moeilijk bereikbare doelgroepen die naar amusementsaanbod kijken of luisteren, in eenzelfde tijdvak ook kijken of luisteren naar informatief, cultureel of educatief aanbod.* Aan de rapportageverplichting is voldaan. Het idee achter deze afspraak is dat een breed publiek met amusement wordt getrokken en blijft doorkijken naar informatief, cultureel of educatief media-aanbod. Het doorkijkeffect lijkt echter steeds minder goed te werken naarmate kijkers jonger zijn. In de doelgroep 13-34 jaar daalde het aandeel van 95,5 procent in 2017 naar 88 procent in 2020. De NPO geeft aan dat in de dalende lijn nog geen trends wordt gezien en dat het doorkijkeffect vooral afhangt van de variatie in hoeveelheid en type amusementsprogramma dat per jaar flink kan verschillen.

Beoordeling

24. Op grond van de beoordeling van de rapportage van de NPO en de bevindingen tijdens de nadere toetsing bij de NPO en de toelichting door de NPO, stelt het Commissariaat vast dat de NPO volgens de in de rapportagewijzer afgesproken manier over de naleving van de prestatieafspraken in 2020 heeft gerapporteerd.

25. Aan 13 van de 33 prestatieafspraken is door de juiste manier van rapporteren voldaan. Van de 20 afspraken die aanvullende eisen stellen heeft de NPO de afspraken 15, 17, 22 en 31 niet gehaald.

Tot slot

26. Hiermee heeft het Commissariaat voldaan aan de uit de prestatieovereenkomst voortvloeiende verplichting om de rapportage van de NPO over de naleving van de prestatieovereenkomst te verifiëren.

27. Tot slot willen we erop wijzen dat voor een goed totaalbeeld van de prestaties, hoewel dat niet de opdracht van het Commissariaat is, in 2020 ook naar de grote meerderheid van de afspraken moet worden gekeken dat wel is gehaald.

28. Een afschrift van deze brief verzenden wij ter kennisneming aan de raad van bestuur van de NPO. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

drs. Renate Eringa-Wensing
voorzitter